

lingssvikt med til dels alvorlige konsekvenser er rapportert ved kombinasjonsbehandling med ciklosporin (rejeksjon etter organtransplantasjon), anti-HIV-midler (forverring av HIV-infeksjonen), eller warfarin (nedsatt antikoagulasjonseffekt).

Konklusjon

Kjennskap til CYP-systemet er viktig fordi man ut fra aktiviteten til de ulike CYP-enzymene kan skreddersy legemiddeldosen til hvert enkelt individ. Den enorme variabiliteten i nedbrytningshastighet forklarer også hvorfor noen pasienter må ha langt under anbefalt dose for å unngå bivirkninger, mens andre må ha langt over anbefalt dose for i det hele tatt å få noen klinisk effekt.

Spalten er redigert av Olav Spigset i samarbeid med Avdeling for legemidler ved Regionsykehuset i Trondheim og de øvrige klinisk farmakologiske miljøene i Norge

Se også kunnskapsprøve på www.tidsskriftet.no/quiz

Litteratur

1. Hasler JA, Estabrook R, Murray M, Pikuleva I, Waterman M, Capdevila J et al. Human cytochromes P450. *Mol Aspects Med* 1999; 20: 1–137.
2. Ingelman-Sundberg M, Oscarson M, McLellan RA. Polymorphic human cytochrome P450 enzymes: an opportunity for individualized drug treatment. *Trends Pharmacol Sci* 1999; 20: 342–9.
3. Spigset O. Interaksjoner. I: Vennerød AM, red. *Norsk legemiddelhandbok for helsepersonell* 2001. Oslo: Foreningen for utgivelse av Norsk legemiddelhandbok, 2001: 1205–315.
4. Aithal GP, Day CP, Kesteven PJK, Daly AK. Association of polymorphisms in the cytochrome P450 CYP2C9 with warfarin dose requirement and risk of bleeding complications. *Lancet* 1999; 353: 717–9.
5. Spigset O, Carlborg L, Hedenmalm K, Dahlgvist R. Effect of cigarette smoking on flvoxamine pharmacokinetics in humans. *Clin Pharmacol Ther* 1995; 58: 399–403.
6. Kane GC, Lipsky JJ. Drug-grapefruit juice interactions. *Mayo Clin Proc* 2000; 75: 933–42.
7. Honig PK, Woosley RL, Zamani K, Conner DP, Cantilena LR jr. Changes in the pharmacokinetics and electrocardiographic pharmacodynamics of terfenadine with concomitant administration of erythromycin. *Clin Pharmacol Ther* 1992; 52: 231–8.
8. Crawford P, Chadwick DJ, Martin C, Tija J, Back DJ, Orme M. The interaction of phenytoin and carbamazepine with combined oral contraceptive agents. *Br J Clin Pharmacol* 1990; 30: 892–6.
9. Spigset O. Naturlegemidlet johannesurt gir alvorlige interaksjoner med en rekke legemidler. *Utposten* 2000; 29, nr. 5: 34–5. ○

Drømmetydning og psykoanalyse

Freud S
Gesammelte Werke
18 bd. London: Imago Publishing, 1940–52.

Ingen bok av Sigmund Freud har hatt en slik gjennomslagskraft som *Drømmetydning*. Selv sitter jeg med bind 2 og 3 av hans *Gesammelte Werke*. Det er ikke så altfor mange bøker jeg har lest to ganger, men *Die Traumdeutung* og *Über den Traum* hører med til denne kretsen. Freuds tyske språk er verdt strevet, han var en eminent skribent!

Vår vestlige kultur undervurderer drømmen som den viktige veiviser den kan være i våre liv. De fleste mennesker skjener ikke sine drømmer noen tanke, de være psykiatriske pasienter eller ei. Selv psykiatere og psykoterapeuter kan ofre drømmen for liten oppmerksomhet i sine terapier. Pasientens drømmer over en tidsperiode viser ofte i klare trekk hvorledes den terapeutiske prosess forløper. Drømmer kan på en gang være preget av aktuelle og gamle begivenheter samt gi klare hentydninger til drømmerens personlighet. Her må hver pasient og terapeut ta et rimelig utvalg.

Drømmetydningen i Det gamle testamente gjorde inntrykk på meg som barn. Josef så sine drømmetolkninger som Guds verk. Faraos satte Josef til å samle alle forråd i Egypt for de kommende sju magre år. Josefs tolkning av Faraos drømmer om sju gode etterfulgt av sju magre år, viste seg å være korrekt! Oraklet i Delfi med de spennende utsagn i rus kan minne om en drømmetilstand. I enkelte kulturer samler menneskene seg på torget for å diskutere sine drømmer. Drømmene blir tatt alvorlig.

Freud var både en romantiker og en rasjonalist. Han ville skape en syntese ut av kaos. Drømmene våre kan i første omgang fortone seg som ytterst forvirrende. Det vi husker, kalte Freud den manifeste utgave av drømmen. Den kan også være verdt å dvele ved. Mennesker, som i sine drømmer befinner seg alene i et islandskap, sier mye om sin ensomhet og depresjon. Her er det ikke tale om en ønskeoppfyllelse, noe Freud hevdet var sentralt i alle drømmer.

Med stor klokskap ville Freud finne hva dette manifeste materialet kunne ha som bakgrunn. Pasienten ble bedt om å komme med tanker til dette innholdet. Dette latente området kunne være preget av ønsker med seksuelt eller aggressivt innhold. Disse tabuområdene var tåkelagt i nattens sjel liv, noe Freud kalte drømmearbeidet. Ved et møysommelig detektivarbeid kunne Freud åpenbare disse ubehagelige hemmelighetene. Vi mennesker må ofte smertelig erkjenne vår mangeartede skyggetilværelse. Dette hindrer imidlertid oss i å agere dem ut!

Die Traumdeutung er oversatt til en rekke språk. *Standard edition* er velkjent. Reitzel forlag i København har oversatt en rekke av Freuds verker og i Sverige har man bestemt seg for å gi ut Freuds komplette samling. Av norske leger har særlig Gordon Johnsen og Jarl Jørstad interessert seg for drømmer og drømmetydning.

Ved drømmetolkning er det, som ved all annen tolkningsvirksomhet, viktig at pasienten er så nær løsningen at terapeuten bare kan komme med en antydning. Pasienten ser da sammenhengen umiddelbart. Drømmer kan også bli et godt hjelpemiddel ved selvanalytisk virksomhet.

Carl Albretsen
Asker